

Narisal Zupančič Joakim

Mauser Karel

Joževe jaslice

Prvi sneg je zapadel čez noč. Do kolen ga je bilo in mehak je bil kakor bela pšenična moka. Takoj zjutraj je bilo treba napraviti pota do skednja, do hleva in do spinjakov. Po vasi so zacingljale prve sani in Bločanova Fina je tudi prilekla na dan sooje razmajane sanke in žvižgaje odšla kar po celem k Sv. Antonu.

Zimski mir je legel nad vas. Nobenega škripanja vozov ne pokanja bičev, še dim se je nekam vdano vlegel preko streh, kakor da bi se bal iti v mrzlo višino. Okrog hiš je dišalo po kuhani repi in korenju in iz odprtih hlevov je puhtela toplota kakor drobna megla. Tako je pač vsako zimo na vasi.

Pri Štupnikovih sta bili to jutro prvi pokonci Anica in Rezika, dasi sta bili navadno prav zadnji. Toda snežna belina, ki je udarjala v okna, je bila močnejša kakor lenobica in kar mimogrede sta bili opravljeni.

Jože je med tem časom že živini položil in jel metati prve kepe v električne žice, da je sneg v belih črtah padal na tla. Čudno veselje je leglo v vsa srca, neka sveža razigranost je legla na lica in še Marija si ni mogla kaj, da ne bi vrgla drobne kepe Jožetu v hrbet.

Popoldne pa je Jože prilekel iz skrinjice spoje orodje. Prav zaradi njega je tako težko čakal prvih snežink. Že v zgodnji jeseni so mu začele prihajati na misel nove jaslice z lesenimi pastirčki, ki prenašajo drobne ovčice po temnozelenem mahovju. Že takrat bi rad začel, toda oviralo ga je delo, ki ga je bilo vsak dan dovolj. Sedaj pa, ko se je zemlja ulegla k počitku in se je delo uneslo, se ni mogel več premagovati. Ker je bilo zgoraj v izbi premraz in pretemno, se je z vsem preselil v hišo k topli peči. Po mizici je razpredelil nožičke-kriučke, drobna dleta in slikane pastirčke, ki so mu služili za vzorec.

Raz zapeček sta ga opazovali Anica in Rezika in še Marija je prišla enkrat pogledat, ko je ravno nesla iz kleti košarico obrezanega krompirja za prašiče.

Lipovine si je Jože nabral že med letom. Nekaj tu, nekaj tam, pa se je nabralo. Toda skrbelo ga je, kako bi pričel. Še nikdar v življenju se ni lotil take naloge. Pač je gledal pri stricu Andreju v Ponikvah, kako je iz drob-

nega lesa nastajal sv. Jožef, Marija, ovčice in pastirčki, toda sam še ni pozkusil kaj takega. Res da je napravil lansko leto sv. Antona za domače znamenje v kotu, toda napravil mu je tako čudne roke, da ga je bilo vselej sram, kadar jih je pogledal.

Jaslice pa morajo biti lepe. Hlevček z Jezuškom, Marijo in Jožefom je že imel. Tudi osliček in voliček sta se že sklanjala nad jasli. Vse to mu je podaril stric. Sv. Tri kralje je kupil od Kajžarjevega Ivana, toda pastirčkov je manjkalo. Eden mora biti pri vratih z ovčico v rokah, dva morata biti med ovčicami in eden mora trobiti v rog. Sicer je vse preveč prazno in zapuščeno po mahu. In če pastirčkov ni, komu pa naj angel oznani božično veselje.

Pastirčki so morali biti. Tako je sklenil Jože in je začel. Z drobno žagico je odrezal kos lipovine in jo pričvrstil k mizici z vijakom, ki mu ga je nalašč za to napravil Štupnikov Tone. Nato je pričel z delom. S kričkom je obrezal gornji del, kjer naj bi bila glava, in tudi za roke, kamor je namenil potem položiti ovčico, je napravil nastavek. Kar roke so se mu tresle, ko je kriček odmetaval iveri, ki so, čudno zvite, frčale pod mizico. Počasi je šlo, toda vendarle se je začela kazati oblika glave, vratu, pasu in nog.

Sedaj se je pričelo drobno delo z dletom. Najprovo se je lotil las. Na sliki so bile dolge, valovite, spuščene čez ramena. In take je hotel napraviti tudi Jože. Previdno je pustil polzeti dletu po lesu, ga zdaj pa zdaj zasukal sem in tja, da bi bilo več kodrov. Tako je vse lepše.

»Joj,« se je začudila Rezika iz zapečka. »Saj tako znaš kakor stric. Ampak oči in nos mu moraš tudi narediti in usta.«

»Pri miru me pusti,« se je dobro zdelo Jožetu. »Vsega naenkrat ne morem. Oči, usta in nos pridejo takoj na vrsto.«

»Pa ti gre res dobro,« se je oče primaknil bliže iz kota. »Boš nazadnje res še kaj naredil.«

Jožetu so se zasmejale oči.

Z najmanjšim dletom je zarisal oči. To je bilo najbolj nerodno in nič kaj pošeči se mu ni napravilo. Tolažil se je, da bo marsikaj pokrila še barva, in ko je izrezal še nos in usta, se je kar oddahnil. Najtežje delo je bilo pri kraju.

Čedalje bolje mu je šlo od rok. Ko je pastirčku zarisal suknjico, je dodal še to in ono. Noge pa je napravil kar mimogrede. Saj pastirčki so bili itak bosí.

»Poglej no,« so se začudili mati, ko so prinesli malico v hišo. »Sedaj pa pusti za čas. Saj se boš še zasedel tam za mizo.«

Pa so ga komaj sklicali.

Takoj po malici je znova sedel k delu in dletu mu je čedalje bolj božajoče polzelo po mehkem lesu. Roke si je prihranil za nazadnje. Pazljivo je porival dletce sem in tja in iz lipovine so vstajali prstki, drobni in beli. Prav taki kot prstki nedolžnega pastirčka, ki so vajeni brodirati samo po mehki volni mladih ovčic.

Ko je to delo končal, se je začelo barvanje. Sicer bi Jože tudi ovčico še rad naredil, toda na okna je že trkal mrak in ni kazalo.

Zdaj je dobil pastirček lepe črne lase, modre oči, rdeča ličeca, modro suknjico in rdečkaste hlačice. Prav postaven je bil, le ročice je zaman stezal po ovčici. Toda ta večer je Jože res ni mogel priklicati iz lesa. In tudi truden je bil. Mudilo se pa tudi ni. Bo že počakal.

Jože je pospravil orodje v skrinjico, pastirčka pa previdno postavil na mizo. Rezika je pomela iveri in venomer strmela vanj. Tako lep je bil v svoji modri suknjici.

Živino je ta večer opravil oče namesto Jožeta. Ni ga hotel motiti. Marija pa je namesto njega prinesla še deteljo za konja.

Zunaj je vstajala noč. Mrzla je bila, da je kar pihalo v obraz, ko je Jože stopil na prag. Izza Planškega vrha je vstajala luna in zlatila novo streho pri Sv. Antonu.

Po rožnem vencu je odšel Jože na izbo in vzel pastirčka s seboj. Postavil ga je na polico in zdelo se mu je, da ga vidi še skozi temo.

Ponoči se mu je sanjalo, da je pastirček oživel in da se sprehaja med ovčicami, ki se mu nežno plazijo okrog nog. In zraven pastirčka je bil Jezušček, ves nasmejan, kakor tisti, ki je v oltarju pri Sv. Antonu.

V dobrem tednu je Jože izrezal vse pastirje in še nekaj ovčic. Delo mu je šlo vedno boljše od rok.

Nato je prišel sveti večer. Po hiši, po izbi, po kuhinji, pobsod je dišalo po kadilu kakor v cerkvi. Ko so odmolili, pa je Jože postavil jaslice. Zadaj obzidje s stolpi in linami, pri kraju mestna vrata, spredaj hlevček, naokrog pa zelena planjava, potresena z ovčicami in pastirčki. Zadnji je trobil v rog in okrog njega je bilo največ ovac. Vse so šle proti hlevčku, da se poklonijo Gospodu.

Ko je Jože vse uredil, so zapeli zvonovi in oznanjali sveti večer.

Jan. Langerhole

Janče

Ilustriral Fr. Godec.

Janče je bil eden izmed tistih, o katerih pravimo, da se jim vsa kolesca pravilno ne sučejo. Za delo ni bil. Prehitro se je utrudil. Komaj je čakal, da je bilo njegovega dela konec, da je prejel svoje plačilo, kos kruha, in odjadral je naprej kruha iskat. Na kruh je bil kakor volk. Toliko ga je pojedel, kolikor ga je videl.

»Kam pa, Janče?« ga je vpraševala Gabrova mati, ko je komaj stopil iz Maklenovega dvorišča, kjer je smrečje drobil.

»Malo naprej,« je rekel in natepal zasluženi kosec kruha ter komaj čakal, da bi bila Gabrova mati izrekla svojo povabilno besedo: »Pa še k nam malo stopi.«

»Kam naprej pa?«

»E, malo po svetu. Veste tukaj sem se že naveličal.«

»Janče, pa k nam malo stopi, nam boš malo zapel.«

To besedo je Janče rad slišal. Precej pri Gabrovih je ustavil svojo v svet namenjeno »rajž«. Potem se je pa zaslila njegova pesem: »Marija, k tebi uboge reve«, in še cela vrsta drugih, dokler se ni njegovo znanje ustavilo in ničesar več ni znal.

